

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **O. Ch.**, zast. Mgr. Ing. Janem Šelderem, advokátem, se sídlem Thámova 402/4, Praha 8, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2019, č. j. MHMP 2214231/2019, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2021, č. j. 17 A 13/2019 - 70,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1]Úřad městské části Praha 12 (dále jen „správní orgán I. stupně“) rozhodnutím ze dne 11. 9. 2019, č. j. P12 36498/2019 OED, podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), zrušil údaj o místě trvalého pobytu žalobkyně na adrese K D. X, P. X - Ch.

[2]Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 11. 2019, č. j. MHMP 2214231/2019, podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

[3]Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 18. 10. 2021, č. j. 17 A 13/2019 - 70, žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl.

[4]V odůvodnění rozsudku městský soud nejprve zrekapituloval relevantní skutkové okolnosti případu. Dále upozornil, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je vedeno dispoziční zásadou. Připomněl, že nebylo jeho úlohou dotvářet argumentaci žalobkyně, kterou mohl vyhodnotit pouze v míře její obecnosti. Městský soud také s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2013 - 128, uvedl, že pokud žalobkyně v žalobních bodech dostatečně neprezentovala konkrétní názorovou oponenturu vedoucí ke zpochybnění závěrů správního orgánu, nemusel hledat způsob pro jejich alternativní a originální vyjádření.

[5]Dále městský soud citoval § 10 a § 12 zákona o evidenci obyvatel a konstatoval, že z povahy věci nelze mít nahlášen trvalý pobyt na adrese neexistujícího objektu. Z těchto ustanovení totiž vyplývá jasná vazba mezi údajem o trvalém pobytu v evidenci obyvatel a referenčním údajem o adrese v Registru územní identifikace, adres a nemovitostí (dále jen „RÚIAN“). V této souvislosti městský soud odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 11. 2017, č. j. 30 A 61/2017 - 67, v němž byl popsán význam registru RÚIAN. Dále se zabýval postupem správních orgánů při vymazání původního objektu z RÚIAN. Příslušný stavební úřad nejprve popsal způsob vzniku RÚIAN v roce 2010 a způsob odstraňování chybových hlášení vzniklých dřívějšími podklady. Předmětná stavba byla označena chybou, a proto se jí začal v roce 2018 zabývat. Po prošetření stavební úřad zjistil, že předmětná stavba byla vymazána v roce 1999 z katastru nemovitostí. Nezbývalo tak nic jiného než stavbu vymazat rovněž z RÚIAN, k čemuž došlo v roce 2019. Městský soud tedy zdůraznil, že předmětná stavba nebyla vedena v katastru nemovitostí ani v RÚIAN, přičemž od roku 1992 neexistovala ani fyzicky, což sama žalobkyně potvrdila. V této souvislosti doplnil, že údaj o trvalém pobytu má pouze evidenční charakter a jako takový nezakládá jakákoli práva k objektu.

[6]K argumentu žalobkyně ohledně 27 leté prodlevy mezi odstraněním stavby a zrušením trvalého pobytu poukázal městský soud na skutečnost, že k vymazání údaje z RÚIAN došlo v roce 2019, a to v souvislosti s uvedením stavu registru do souladu se skutečností. Skutečnost, že k výmazu předmětné stavby došlo až v roce 2019, nevylučuje naplnění zákonných důvodů pro její odstranění. Současně nebylo možné, aby vyloučení trvalého pobytu u neexistujících objektů působilo toliko *pro futuro* a nikoli na objekty odstraněné před nabytím účinnosti novely č. 53/2004 Sb., čemuž ostatně neodpovídá ani jazykové znění příslušného ustanovení zákona o evidenci obyvatel. Uplynulá doba ani vědomí stavebního úřadu o zániku stavby pak nemohly založit legitimní očekávání žalobkyně o zachování údaje o trvalém pobytu k již fyzicky neexistující stavbě.

[7]Co se týče objektu „hotel Garni“ postaveného na pozemcích parc. č. XA, XB, XC v k. ú. Ch. (dále jen „nový objekt“), který měl nahradit původní stavbu, městský soud uvedl, že nový objekt pouze využíval číslo popisné původní stavby. Nebyl proto ani veden v RÚIAN. Výstavba nového objektu na tomtéž pozemku neznamenal automatické nahrazení původního objektu a převod jeho čísla popisného, a to zvláště tehdy, nebyl-li zkolaudovaný. Smluvně zajištěné užívání bytové jednotky žalobkyní bylo pro posuzovanou právní otázku bez významu, stejně jako žalobkyní zmíněné doručování písemností na tuto adresu po dobu více než 20 let. Uvedené skutečnosti totiž nemohly odůvodnit zápis údaje o trvalém pobytu a neměly vliv ani na řádnost doručování. Závěrem městský soud zopakoval, že ani probíhající dědické řízení nebylo pro posuzovaný případ

pokračování

rozhodné. Podstatné bylo jen odstranění původní stavby a její vymazání z RÚIAN. Správní orgány proto nepostupovaly účelově.

II. Obsah kasační stížnosti a dalších podání účastníků řízení

[8] Proti tomuto rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost, v níž označila důvody uvedené v ustanoveních § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] V kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že správní orgány postupovaly účelově. V daném případě se totiž odvolávaly na řešení reklamace v automatickém systému, ačkoli o likvidaci předmětné stavby i jejím nahrazení novým objektem připraveným ke kolaudaci v září 1993 věděly již od roku 1992, resp. 1993. Proto nebylo možné aplikovat zákonná ustanovení účinná od roku 2000.

[10] Stěžovatelka také namítla, že se žalovaný nezabýval novým objektem, který se nachází na místě původní stavby. Po zániku původního trvalého pobytu následoval trvalý pobyt nový, aby jej nemusela mít proti své vůli na adrese sídla ohlašovny. V novém objektu má současně smluvně zaručeno doživotní užívání bytové jednotky. Skutečnost, že stavební úřad rozhoduje o uvedení nového objektu do provozu více než 27 let, nemůže jít k její tíži. Podle zmíněného smluvního ujednání pak je novým místem trvalého pobytu nový objekt s názvem „Pension Vojtěch“.

[11] Dále stěžovatelka zmínila, že s ohledem na změnu adresy trvalého pobytu v důsledku rozhodnutí žalovaného bude povinna informovat veškeré úřady spolu s exekutorem a nucena uhradit příslušné správní poplatky. Na nové adrese bude muset vybírat poštu, jejíž nevyzvednutí pro ni může mít fatální následky. Veškerá korespondence jí přitom byla po dobu 27 let zasílána na předchozí adresu, a tyto písemnosti tak jsou neplatné. Správní orgány účelově využily její situace s ohledem na probíhající dědické řízení po zesnulém manželovi. Závěrem stěžovatelka připomněla, že právní základ pro zrušení údaje o trvalém pobytu vznikl až novelou č. 53/2004 Sb.

[12] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu i rozhodnutí obou správních orgánů zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve odkázal na odůvodnění rozsudku městského soudu, s nímž se plně ztotožnil. Nad rámec uvedeného doplnil, že stěžovatelčin trvalý pobyt je nyní veden na adrese sídla ohlašovny. Stěžovatelka od roku 2019 disponuje datovou schránkou, do níž jsou správní orgány povinny řádně doručovat. Musí si tedy vyměnit jen občanský průkaz, neboť ostatní doklady již údaj o trvalém pobytu neobsahují. Stěžovatelce může být pošta doručována na adresu jejího reálného bydliště, tj. na původní č. p. X. Ačkoli nelze zpochybnit, že stěžovatelka bydlí a má zaručeno doživotní ubytování v novém objektu, není však tento dosud řádně zkolaudován k bydlení. Trvalý pobyt přitom lze mít jen v objektu určeném k bydlení. Zanikla-li pak původní stavba, v důsledku čehož byla vymazána z RÚIAN, nelze mít v takovém objektu trvalý pobyt. S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

[14] V replice k vyjádření žalovaného stěžovatelka změnu adresy trvalého pobytu odůvodnila zneplatněním občanského průkazu a nutností nechat si vyhotovit nový. Datovou schránku si zřídila, aby nemusela každý den vyzvedávat úřední zásilky.

III. Posouzení kasační stížnosti

[15] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatelka v kasační stížnosti odkázala na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*, a dále na důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost*.

[16] Místem trvalého pobytu je podle § 10 zákona o evidenci obyvatel *adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v základním registru obyvatel ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, (...). Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci (dále jen „objekt“). V případech stanovených tímto zákonem může být místem trvalého pobytu sídlo oblašovny nebo sídlo zvláštní matriky, které je v informačním systému označeno jako adresa úřadu*.

[17] Podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona o evidenci obyvatel *oblašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu, byl-li objekt, na jehož adrese je občan hlášen k trvalému pobytu, odstraněn nebo zanikl nebo je podle zvláštních právních předpisů nezpůsobilý k užívání za účelem bydlení. Zrušení údaje o místu trvalého pobytu se uvede v informačním systému (§ 12 odst. 3 téhož zákona)*.

[18] Stěžovatelka nejprve namítla účelovost postupu správních orgánů s odkazem na řešení reklamace v automatickém systému, a to zejména s ohledem na jejich povědomí o likvidaci původní stavby a s tím spojenou časovou prodlevou. Nejvyšší správní soud k uvedené námitce konstatuje, že RÚIAN patří mezi základní registry upravené v § 3 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech. Jak vyplývá z § 4 odst. 4 téhož zákona, údaje v základních registrech se považují za správné, pokud není prokázán opak. Je současně zřejmé, že aktuálnost základních registrů je klíčová pro chod celého systému. Z tohoto důvodu dochází k řešení nově zjištěných problémů automaticky a z úřední povinnosti.

[19] Místo trvalého pobytu osoby se váže k referenčnímu údaji v RÚIAN. Správní orgán tak musí z úřední povinnosti rozhodnout o zrušení trvalého pobytu, pokud pro to existují

pokračování

zákonné důvody. Jedním z nich je skutečnost, že objekt, v němž byla osoba dosud hlášena k trvalému pobytu, zanikl. V posuzovaném případě je přitom zřejmé, že z katastru nemovitostí byla předmětná stavba vymazána již v roce 1999, přičemž z RÚIAN se tak stalo po prošetření chyb hlášených v kontrolních souborech v roce 2019. Jinými slovy od likvidace předmětné stavby, v níž byla stěžovatelka hlášena k trvalému pobytu, přestal původní objekt splňovat podmínky pro jeho evidenci jako stavby určené k bydlení a pro evidenci trvalého pobytu. Postup správních orgánů, které s ohledem na výše uvedené rozhodly o zrušení údaje o trvalém pobytu stěžovatelky, proto nelze označit za účelový. Naopak tak učinily zcela v souladu s výše citovanými ustanoveními zákona o evidenci obyvatel.

[20] Na uvedeném nemůže ničeho změnit ani stěžovatelkou tvrzená 27 letá prodleva mezi zánikem původní stavby a zrušením údaje o jejím trvalém pobytu. Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že vzhledem k zániku předmětné stavby nemohla stěžovatelka legitimně očekávat zachování jejího údaje o trvalém pobytu. Pokud k jeho zrušení došlo až po uplynutí 27 let od likvidace předmětné stavby, jedná se o skutečnost svědčící spíše ve prospěch stěžovatelky. Jinými slovy, poukazovala-li stěžovatelka na skutečnost, že správní orgán I. stupně i žalovaný věděli o zániku předmětné stavby již dříve, postupovali by obdobně i tehdy, pokud by byla původní stavba z RÚIAN vymazána dříve.

[21] Vymezila-li se stěžovatelka proti posouzení okolnosti, jež nastala již v roce 1992, podle novely zákona o evidenci obyvatel, Nejvyšší správní soud opakuje, že k samotnému zrušení údaje o jejím trvalém pobytu došlo v roce 2019 v návaznosti na zjištění, že původní stavba zanikla. Ve shodě s městským soudem tak je možné konstatovat, že v případě postupu podle argumentů stěžovatelky by nebylo možné vymazat stavby, které neexistovaly již před nabytím účinnosti výše zmíněné novely. To by odporovalo jejímu smyslu a účelu, kterou mělo být podle důvodové zprávy zajištění úplnosti a správnosti údajů v informačním systému. Je současně zřejmé, že tato novela zákona o evidenci obyvatel neobsahovala ani žádná přechodná ustanovení, jež by vylučovala její aplikaci na v minulosti zaniklé stavby. Jak zmínil již městský soud, uvedené odpovídá rovněž gramatickému výkladu § 12 odst. 1 písm. b) zákona o evidenci obyvatel, který výslovně odkazuje na již zaniklé objekty. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že správní orgány v posuzovaném případě postupovaly podle platných právních předpisů, pokud předmětnou novelu zákona o evidenci obyvatel aplikovaly i na původní stavbu, která zanikla před nabytím její účinnosti.

[22] K námitce stěžovatelky, že se žalovaný řádně nezabýval novým objektem, Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem konstatuje, že ten automaticky nenahradil původní stavbu, a to především z důvodu jeho chybějící kolaudace. V této souvislosti Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 11. 2013 č. j. 8 As 95/2012 - 90, uvedl, že „podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, rozhodne ohlašovna o zrušení údaje o místu trvalého pobytu, byl-li objekt, na jehož adrese je občan hlášen k trvalému pobytu, odstraněn nebo zanikl nebo je podle zvláštních právních předpisů nezpůsobilý k užívání za účelem bydlení. Citovaný zákon tedy uvádí v souvislosti se zrušením údaje o trvalém pobytu nikoli obecnou nezpůsobilost k užívání za účelem bydlení, ale nezpůsobilost podle zvláštních právních předpisů. Jedná-li se o stavbu vyžadující stavební povolení, zakládalo takovou nezpůsobilost k užívání právě chybějící kolaudační rozhodnutí.“

Jak dále vyplývá z citovaného rozsudku, objekt, v němž je evidován trvalý pobyt, musí splňovat náležitosti zvláštních právních předpisů, konkrétně pak podmínky stanovené v § 119 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. V dané věci přitom nový objekt v rozhodné době zkolaudován nebyl, v důsledku čehož v takové stavbě nelze evidovat trvalý pobyt, jak správně uvedl městský soud v odůvodnění svého rozsudku.

[23] Stěžovatelka dále namítla, že v případě zániku jednoho trvalého pobytu automaticky nastupuje další trvalý pobyt. Konkrétně uvedla, že v důsledku zániku původní stavby vznikl automaticky trvalý pobyt v novém objektu. Podle § 10 odst. 5 zákona o evidenci obyvatel však platí, *že je-li údaj o místě trvalého pobytu úředně zrušen (§ 12), je místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu byl občanovi trvalý pobyt úředně zrušen*. Z uvedeného vyplývá, že v případě zrušení původního údaje o trvalém pobytu je novým místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny. Městský soud proto správně konstatoval, že skutečnost výstavby nového stavebního objektu na tomtéž pozemku neznamena, že by zmíněný objekt automaticky nahradil stavbu původní a získal její číslo popisné, zvláště pak tehdy, pokud nebyl náležitě zkolaudován. Na uvedeném nemůže nic změnit ani stěžovatelkou odkazované smluvní ujednání o doživotním ubytování v novém objektu.

[24] Ke stěžovatelkou vyjmenovaným nepříznivým důsledkům rozhodnutí žalovaného je nejprve nutné zdůraznit, že tato disponuje datovou schránkou. Podle § 19 správního řádu doručují správní orgány do datové schránky; tvrzení o její povinnosti vybírat si poštu na adrese ohlašovny je tak nepřipadné. Obdobně je podle § 56 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů, povinen doručovat rovněž exekutor. Stěžovatelka naopak může o změně adresy trvalého pobytu právě prostřednictvím datové schránky informovat zmiňované úřady i exekutora. Jde-li o stěžovatelkou tvrzenou povinnost vyměnit občanský průkaz i další doklady, Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem konstatuje, že údaj o trvalém pobytu není uveden v cestovním pasu ani řidičském průkazu. Výměna občanského průkazu po změně trvalého pobytu je pak bezplatná.

[25] Nejvyšší správní soud dále nepřisvědčil ani námitce stěžovatelky, že veškerá korespondence, která jí byla doručována po dobu 27 let na adresu nového objektu, je neplatná. Zrušení místa trvalého pobytu totiž působí výlučně do budoucnosti a nemůže ovlivnit již doručenou korespondenci. Do zrušení trvalého pobytu tak bylo stěžovatelce řádně doručováno na její původní adresu trvalého pobytu, jež byla v dotčené době ještě platná.

[26] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že městský soud posoudil všechny sporné právní otázky správně a žalovaný zjistil skutkový stav věci řádným způsobem a v dostatečném rozsahu, přičemž své rozhodnutí náležitě odůvodnil. Důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. tak nebyly naplněny.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně podle § 60 odst. 1 věty první a § 120 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka v něm neměla

pokračování

úspěch a žalovanému v něm nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2022

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu